

Posudek vedoucího diplomové práce

Bc. Štěpána Sedláčka

„*Autorství a aktérství na české Wikipedii*“

Katedra obecné antropologie
FHS UK

Vypracoval: Yasar Abu Ghosh, 06. 09. 2017

Štěpán Sedláček ve své diplomové práci zaostřil na Wikipedii, přesněji na její českou verzi, s tím, aby si postupně dal za úkol „*popsat [její] konstrukci a aktéry, kteří se na ní podílejí,*“ (s. 8), položit si otázku „*co to znamená být autorem Wikipedie a jak se jím aktér stává?*“ (s. 12) a tím doložit, inspirován Latourovou materiálně-semiotickou analýzou, že „*Wikipedie... není pouze virtuální knihovnou nebo archivem... ale zároveň dílnou či laboratoří, matrixem, světem kyborgů, lidí, bohů i golemů a dalších aktérů s různými úmysly, z jejichž vzájemných interakcí... neustále roste a bují vrstevnaté pletivo*“ (s. 7). Výsledkem je práce, která je nejsilnější v tom, čemu se v klasické britské sociální antropologii říkalo sociální struktura: košatý popis sociálních self a vztahů mezi nimi, vztahů k organizaci sociálních entit a praxi jejich uskutečňování. Aplikujeme-li na výsledek požadavek, který autor v práci cituje, totiž že dobrý popis nevyžaduje další vysvětlení, můžeme výsledek hodnotit jako velmi zdařilý. Poznává se to i na čtenářském zážitku, že popis odhaluje nové skutečnosti, reálie, že je jednoduše informovaný a informující, kompetentní a kompletní. Týká se to zejména kapitol „Zákony“, „Jak vznikají články“ nebo „Wikipedisté“, tedy nejrozsáhlejších částí textu, které ukazují architekturu, infrastrukturu a praxi projektu Wikipedie.

V práci se ovšem autor rovněž odvolává na maximu C. Geertze, že antropologové nestudují vesnice, ale ve vesnicích, že místo výzkumu není předmětem výzkumu. V tomto zrcadle už se nezdá, že by samotný popis mohl obstát. Nerozhodnost, vyplývající z juxtapozice často velmi odlišných paradigmatických postojů, je v textu častá („globální vesnice“, „deus omni videt“, „panoptikon“ vs. decentralizovaná síť Wikipedie) a vyplývá zřejmě i ze stylu argumentace autora, kde jsou někdy teze formulovány spíše efektně, než efektivně („*Na Wikipedii lze nahlížet jako na otevřený bující vesmír, korálový útes nebo granátové jablko poznání, které se vylouplo ze slupky známých taxonů, v němž živelně s jistou pravidelností přibývají další a další zrnka. Ale zároveň jde o uspořádaný prostor knihovny či archív*“, s. 21). Jinými slovy, pokud je etnografické tázání zmíněné výše přesvědčivé, zůstává čtenář na pochybách o tom, v čem je antropologická relevance zkoumání digitální reality. Tím se nechce říct, že text je prost takového tázání. Naopak, vykazuje velmi dobrý přehled o současné tematizaci digitálního v antropologii (kapitola „Antropologie 01“). Dojde-li ovšem na konceptuální vymezení výzkumu, bývá autor spíše stručný a práce s teoriemi a koncepty je spíše fragmentární a epizodická, do které občas vklouznou jak výše zmíněné teoretické rozpory, ale také i do očí bijící ležérnost. Jak se má například princip kulturního relativismu k poznámce „starověké obří čínské lexikony a encyklopedie nechme stranou“ na s. 15? Jak si vysvětlit skutečnost, že autor si je vědom jednoho z principů digitální antropologie, totiž principu holismu, který vychází z určení K. Hartha, že „social life of people off-line is an invisible

presence when they are on it“ a přitom věnovat jednání aktérů off-line jen sporadickou pozornost?

Spolu s velmi rušivými editorskými nedostatky, nezvyklým, čtenářsky nepřívětivým a místy i nepřehledným citačním stylem, a nezvládnutým závěrem práce patří výše zmíněná konceptuální nedopracovanost k hlavním slabinám předkládané diplomové práce. Přesto jí hodnotím jako inovativní, pozoruhodnou právě v tom, že si v ní autor vyšlapává svou cestu samostatně. Navrhuji proto hodnocení velmi dobře.

Yasar Abu Ghosh